

„Kiharcoljuk azt, ami még nincs”

Három fontos oktatást érintő esemény is volt a héten. Az államfő és a tanügyminisztérium közvitákat szervezett, az RMDSZ együttes frakción tárgyalta az oktatási miniszterrel. Szabó Ödön képviselőt kérdeztük, aki mindhárom eseményen képviselte a magyarságot.

CUCUR LOSONCZI ANTONIUS

– Képviselő úr, miről szóltak a közviták?

– Klaus Iohannis államelnök most általános társadalmi párbeszédet indít, egy új oktatási törvény elkészítésére. Az idei évben sorozatos egyeztetések lesznek. Jövőre készül el a konkrét tervezet. Konszenzust akarnak a végleges törvényről. Az elnök elképzelése az, hogy két év múlva lépjen érvénybe az új jogszabály.

Kiszámíthatóság kell

– Mi volt az RMDSZ álláspontja?

– Mi mindig azt kértük, hogy ne piszkálgassanak évente, félévente bele a tanügyi törvénybe. Kiszámíthatóság kell. Egy gyerek, ha óvodától egyetemig tanul, akkor közel húsz évet jár oktatási intézménybe. A tanügyi törvény szerintünk egy keret, alapgondolatok kell tartalmazzon. Tiszta világos kell legyen. Ugyanakkor azt kértük, hogy a magyar oktatásnak szerzett jogait eleve vegyék át az új törvénybe.

– Milyen jogokról van szó?

– Hál Istennek nagyon sokról. Elértük, hogy elkezdték a magyar gyerekeknek a román nyelvet másként tanítani, mint a román anyanyelvűeknek. Az első két osztályban megvan erre a tankönyv is. Románia történelmét és földrajzát magyar nyelven oktatják. Arányos képviselőnk lehet a tanfelügyelőségeken. Kisebbségi pedagógus képző és oktatási kutatási intézmények létrehozása előírt. Magasabb egység finanszírozás jár a magyarul tanuló gyerekek után. Teljes gerincű magyar oktatásunk van, óvodától a doktori iskoláig. Az egyházi iskoláinkat finanszírozza az állam. Tehát sok mindent elértünk.

– Ígéretet kaptak, hogy nem változtatnak rajta?

– Igen. A mi gondjaink jelenleg a törvény alkalmazásával vannak. Nekünk nem csak arra kell figyelni, hogy majd mi lesz. Most van egy törvény azt alkalmazni kell. Nézzé, most van például a gimnázium felső tagozatának, az V–VIII. osztályosoknak a kerettantervi vitája. Erről nekünk van véleményünk. A pedagógus szövetséggel, Burus elnökkel együtt képviseltük is a közös álláspontot.

– Mit mondtak el?

– Megismételtük, a gyerekek érdekei azt kívánják, hogy csökkentsük a túlterheltségen. Mi a keretek meghatározásában az iskoláknak adnánk nagyobb szabadságot a minisztérium helyett. Kértük, hogy a román nyelv vizsgatételei a záróvizsgáknál, érettségivel

„**Ügyelni kell arra, hogy amink megvan, azt ne vegyék el. Dolgozni kell azért, hogy ami jár, azt alkalmazzák. Készülni kell arra, hogy kiharcoljuk azt, ami még nincs.**”

SZABÓ ÖDÖN

a magyar gyerekek számára ne egyezzenek meg a román anyanyelvűekkel, hisz a törvény az RMDSZ-nek köszönhetően sajátos tantervet ír elő. A sajátos tantervek sajátos tételeket feltételeznek.

Feloldani az ellenállást

– Miként fogadták javaslatokat?

– Aki értette, az jól. Sajnos kevés román szakember ismeri a kisebbségi oktatás sajátosságait. Ennél csak az rosszabb, ha az, aki mégis ismeri, rosszindulatú. Beszélgetni kell. Fel kell oldani az ellenállást. Dolgozni kell az előrelépésért.

– Mi történt a tanügyminiszteri találkozón?

– Ott sokkal gyakorlatiasabbak lehettünk. Kértük, hogy maga a minisztérium is támogassa a közvitákat, a kisebbségi szerzett jogok védelmét. Kértük, minél hamarabb küldjék ki a minisztériumból a következő tanév osztálylétszámaira vonatkozó jóváhagyásokat.

– Ez arra vonatkozik, amit itt Bihar megyében kértek?

– Arra is. Sajnos nem csak itt voltak gondok. Az RMDSZ nagyon határozott fellépése, melyet erősített a közösen szervezett szülői, magyar közösségi támogatás, eredményesnek bizonyult. Történelmi egyházaink, iskoláink, polgármes-

tereink szolidárisak voltak véleményünkkel, álláspontunkkal. Fontos volt azonban, hogy ezen a találkozón újabb dolgokat is sikerült tisztáznunk.

– Milyen dolgokra gondol?

– Például rákérdeztünk arra, hogy a legutóbbi találkozásunkkor felvetett magán- és magánjellegű felekezeti oktatási intézmények, a kötelező tanügyi kereten belüli normatív finanszírozására tett javaslatunkkal mi lett?

– Van ilyen oktatás meggyékben?

– Igen. Az evangélikus óvoda, illetve a Don Orione iskola is ilyen.

– Mi volt a válasz?

– A miniszter elmondta, hogy akár ezen a héten, de legkésőbb jövő héten meglesz az általunk kért szabályozás. Ugyanakkor azt is világossá tettük, tisztában vagyunk vele, hogy ez egy szakértői kormány. Pontosan ezért a törvény alkalmazását úgy kérheti számomra, végezheti el, hogy nem lehet mégé politikai célokat képzelni. Véleményem szerint a MOGYE-ügyet egyszerűen törvényalkalmazási ügyként kell kezelje a minisztérium. Be kell tartassa az előírásokat.

– Van más ilyen ügy is?

– Igen. A kisebbségi pedagógus központnak, illetve az oktatáskutatói intézet kisebbségi osztályának a létrehozása ugyanúgy szerepel a tanügyi törvényben. Az első esetben a

miniszter az előterjesztő, a második az intézmény igazgatója kell kezdeményezze. A miniszter azt ígerte, hogy a tavasz folyamán beterjeszti a kormány-nak a létrehozásról szóló határozatot.

Minőségi tankönyvek

– Ez egy konkrét ügy. Volt más ilyen konkrét kérés, ígért?

– Egy sor kérést adtunk át a miniszternek. Közel harminc ügyet jeleztünk írásban. Nagyon sokféle javaslatunk volt. Például az, hogy amennyiben vegyes tannyelvű intézményben leépítés zajlik, akkor a két nyelvű oktatásra alkalmas, a két nyelvet bizonyítottan, oktatói színvonalon beszélő pedagógus maradjon alkalmazásban. Ez nyilván nagyobb biztonságot adna a mi oktatóinknak és megvédené gyerekeinket attól, hogy az anyanyelvi oktatást adminisztratív eszközökkel csorbítsák. Kértük, hogy a tankönyv pályázatoknál csökkentsék a pénzügyi szempontok pontszámait. Az kell legyen a cél, hogy jó, minőségi tankönyvekből tanítsanak a pedagógusok.

– De az is fontos, hogy olcsó is legyen, nem?

– A kötelező oktatás tankönyveit az állam ingyen biztosítja. Minőség kell. Generációk versenyképesége múlhat az eszközök, tankönyvek, segédanyagok minőségén. Nem itt kell spórolni. Ráadásul ez bennünket, magyarokat hátrányosan érint.

– A tankönyvek ára?

– Igen, a rá vonatkozó jelenlegi rendszer. Nézzé, volt például egy pályázat, amelyre történetesen nagyon tehetséges nagyváradi pedagógusok jelentkeztek. Matematika könyvet ír-

tak az alsó tagozatosoknak, pontosabban a másodikosoknak. Országos versenyben az övék volt minőségi szempontból a második legjobb. A módszertan szerint az első három adták ki. Az övéket azért nem adták ki mert drágább volt. Miért? Hát egyszerű, nem mindegy, hogy egy könyv több száz-ezer vagy pár tízezer példányban készül el és erre számolják ki az egységárat.

– Mit mondott a miniszter?

– Azt ígerte, újragondolják a pontozási rendszert. Ugyanakkor mi azt is kértük, hogy az elbíráló bizottságban a kisebbségi tankönyvek esetében az illető kisebbséghez tartozó bizottsági tagok többségben legyenek. Ez az az elv, amit mindig is képviselt az RMDSZ: magunkról mi magunk dönthessünk.

Van miért dolgozni

– Ez szép, de ez elég sok helyen várat még magára.

– Valóban van miért dolgozni. Nézzé, például a tanügyi törvény előírja, hogy az osztálylétszámmal arányos képviselőnk kell legyen a tanfelügyelőségeken. Még nem alkalmazzák teljesen, de mi harcolunk ért.

Ugyanakkor már megfogalmaztuk a következő lépést, éspedig hogy kisebbségi oktatásra vonatkozóan a kisebbségi intézményi vezetőknél legyen egyfajta vétőjoga. A törvényt nyilván tartassák be, de a visszatéléseket a kisebbségi oktatási vezető önmagában is akadályozhassa meg.

– Tud mondani példát?

– Igen. Például a magyar osztályok tervezett megszüntetése. Nem lett volna szükség az RMDSZ, iskolák, szülők, egyházak mozgósítására, ha a magyar főtanfelügyelő helyettesnek ez a jogköre megvan. Ő látta, hogy ez nem korrekt. Ellene is szavazott. De neki csak egy szavazata van a tanfelügyelőség igazgatótanácsában. Kell tehát egyfajta vétőjog az ilyen esetekre. Ugyanez vonatkozik a minisztériumon belül a kisebbségi államtitkárra. Azt mondtuk, hogy a létszám alatti osztályok elbírálása legyen az ő kizárólagos hatásköre. Ugyanez kell legyen a helyzet a kisebbségi fejezetekhez való

törvénymódosításokra vonatkozó minisztériumi állásfoglalások esetében is.

Nem kell a papírgyártás!

– Az iskolák minden napjaira vonatkozóan mit javasoltak?

– Mondom, összesen több tucat javaslatunk volt. Azt kértük, hogy a minisztérium ne bürokratizáljon. Kaptam egy kimutatást valamikor és abból kiderül, hogy például Érszölösön több bizottságot kellett létrehozni, mint amennyi pedagógus van. A tanárnak oktatni kell, nem adminisztrálni.

Az én feleségem a tavaly, amikor a Szent Lászlóba az ARACIP, ez a minőségellenőrző csapat jött vizsgálni, több hónapig mondhatom a CEAC-ról (ez az iskolai bizottság) álmodott. Nem kell a papírgyártás! Az ellenőrzési formák, rendszerek egyszerűek, áttekinthetőek, érthetőek kell legyenek.

Ugyanakkor a legnagyobb gond továbbra is a gyereklétszám.

Ez tény. De nézzé, ott, ahol például ezt bentlakások működésével akarták megoldani, azokon sem segítenek. Önálló finanszírozás és személyzeti keret kell a bentlakásoknak. Az iskoláknak be kell férni a kisegítő személyzeti keretbe. Ez nehéz mindenkinek, de szinte lehetetlen azoknak, akiknek bentlakásuk is van, amennyiben jól akarják működtetni azokat. Jeleztük, erre is van konkrét javaslatunk, tervünk. Tárgyalni, egyeztetni szeretnénk róla.

– Most nem kérdezem tovább az összes pontot, látom alaposan felkészültek. Van azonban olyan, amit kiemelne?

– Nézzé, már akkor szelktálni kellett, amikor a tárgyalásra készültünk. Nagyon sok mindent leírtunk. A két nyelvű oklevelektől egészen az anyanyelvű minősítésekig. Tisztában vagyunk azzal, hogy fokozatosan lehet előre lépni. Egyszerre kell három dologra figyelni. Ügyelni kell arra, hogy amink megvan, azt ne vegyék el. Dolgozni kell azért, hogy ami jár, azt alkalmazzák. Készülni kell arra, hogy kiharcoljuk azt, ami még nincs.

Szabó Ödön Bihar megyei parlamenti képviselő nyilatkozik az oktatást érintő kérdésekről

Kamaraest és beszélgetés

„Virág az ember” – tisztelegés a 90 éves Kurtág György zeneszerző előtt. Kamaraest és beszélgetés lesz Horváth Bálint (Budapest) és Lászlóffy Zsolt közreműködésével február 24-én este 8 órai kezdettel a Partiumi Keresztény Egyetem Bartók-termében. Szervezők a Partiumi Keresztény Egyetem Zeneművészeti Tanszéke és a Partiumi Magyar Művelődési Céh. Mindenki érdeklődőt szeretettel várnak!

Földi istenek a Kiss Stúdióban

A Földi istenek című színpadi játékot tekintették meg az érdeklődők szerdán a Kiss Stúdió Színház felolvasó-színházi sorozatának részeként.

A Méhes György Földi istenek című egyfelvonásos színpadi játékát mutatták be szerdán este a Kiss Stúdió Színház felolvasó-színházi sorozatának keretében. A mű

párbeszédeiben, fordulatossá cselekményében, a karakterek ábrázolásában, régi korokból átvett történetben a 20. század végi romániai diktatúrára és annak fő képviselőire, a Ceaușescu házaspárra ismerhetek rá a jelenlevők. A mű azonban nem ragad le egyetlen helyzetnél, hiszen minden mozzanata – szarkasztikus hu-

mora ellenére is – egyetlen hatalmas vádbeszéd mindenfajta diktatúra ellen. A színpadi játékban közreműködött Meleg Vilmos (Iusztinianosz), Kiss Török Ildikó (Theodóra) és Varga Vilmos (Prokopiosz) színművészek. Méhes György színdarabjait a hatvanas évektől kezdve évtizedeken át az erdélyi színházak mindegyike folyamatosan játszotta. Ezek egyfelől az egykori társadalmi visszásságokra rávilágító vígjátékok, másfelől történelmi groteszkbe öltöztetett drámai szatírák, a népeket megosztó nagyhatalmi politikáról szólnak (Barbár Komédia, Noé Bárkája, Jerikó, Ti földi istenek).

Meleg Vilmos, Kiss Török Ildikó és Varga Vilmos színművészek

RÖVIDEN

□ Kögyűlés. Az EKE'91 Nagyváradi – Bihar február 20-án, szombaton 10 órától tartja éves beszámoló közgyűlését Nagyvárdon, az Ady Endre Gimnázium dísztermében. Tisztelettel kérünk minden tagot, hogy jelenjen meg, és hozza magával a tagsági könyvét.

□ Gyalogtúra. Az EKE'91 Nagyváradi – Bihar február 21-én, vasárnap gyalogtúrát szervez a Stăna de Vale vasúti megálló–Barátka útvonalon. Utazás vonattal. Találkozás vasárnap reggel 7 órakor a vasútállomáson az információ előtt. Túrávezető Császár Mária (tel. 0756–296–739).

Nem kegyelmez!
A PYROSTOP-RENDSZER
megvásárolható vagy bérelhető. Tűz- és betörésvédelem éjjel-nappal.
További részletek: 413-440 vagy a 427-788 telefonszámon.